

ESG-фактори у фінансовій діяльності аграрних підприємств

Боднар Олена,

канд.екон.наук, доцент,

доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: У тезах досліджено сутність та роль ESG-факторів (Environmental, Social, Governance) у фінансовій діяльності аграрних підприємств України в умовах економічної трансформації та євроінтеграції. Визначено вплив екологічних, соціальних та управлінських чинників на доступ до фінансових ресурсів, інвестиційну привабливість та фінансову стійкість підприємств аграрного сектору. Обґрунтовано ключові проблеми впровадження ESG-підходів, зокрема обмеженість фінансових ресурсів, недостатній рівень інституційного забезпечення та вплив воєнних ризиків. Окреслено перспективні напрями розвитку ESG-орієнтованого фінансування, включаючи розширення інструментів «зеленого» кредитування, впровадження нефінансової звітності та інтеграцію до європейських стандартів сталого розвитку.

Ключові слова: ESG-фактори, аграрні підприємства, фінансова діяльність, сталий розвиток, зелене фінансування, інвестиції.

Сучасний розвиток аграрного сектору України відбувається під впливом глобальних викликів, зокрема зміни клімату, обмеженості природних ресурсів, соціально-економічних трансформацій та необхідності післявоєнного відновлення економіки. У цьому контексті особливого значення набуває впровадження ESG-факторів у фінансову діяльність аграрних підприємств, що відповідає сучасним вимогам сталого розвитку та європейської інтеграції [7, 10].

ESG-концепція передбачає інтеграцію екологічних (Environmental), соціальних (Social) та управлінських (Governance) аспектів у процес прийняття управлінських і фінансових рішень. Для аграрного сектору така інтеграція є критично важливою, оскільки його діяльність безпосередньо пов'язана з використанням природних ресурсів, впливом на довкілля та розвитком сільських територій [4].

Екологічна складова ESG у діяльності аграрних підприємств охоплює раціональне використання земельних і водних ресурсів, зменшення викидів парникових газів, впровадження органічного виробництва та ресурсозберігаючих технологій. Реалізація екологічних ініціатив сприяє не лише збереженню довкілля, але й відкриває доступ до міжнародних фінансових інструментів, зокрема «зелених» кредитів і грантів [1; 3].

Соціальна складова передбачає дотримання стандартів праці, забезпечення соціального захисту працівників, розвиток сільських громад та

формування соціально відповідального бізнесу. Аграрні підприємства, які активно впроваджують соціальні ініціативи, мають вищий рівень довіри з боку інвесторів і фінансових установ, що позитивно впливає на їх фінансові результати [5].

Управлінський компонент ESG включає впровадження принципів прозорості, підзвітності, ефективного корпоративного управління та антикорупційних механізмів. Важливим інструментом є нефінансова звітність, яка дозволяє оцінити рівень відповідності підприємства принципам сталого розвитку та підвищує його інвестиційну привабливість [6].

Вплив ESG-факторів на фінансову діяльність аграрних підприємств є комплексним. Зокрема, їх впровадження сприяє зниженню фінансових ризиків, пов'язаних із екологічними штрафами, соціальними конфліктами або управлінськими порушеннями. Крім того, ESG-орієнтовані підприємства мають кращий доступ до фінансових ресурсів, оскільки банки та інвестори все частіше враховують ESG-критерії при ухваленні рішень щодо фінансування [3; 9].

Разом із тим впровадження ESG-підходів в аграрному секторі України супроводжується низкою проблем. До ключових з них належать: недостатній рівень обізнаності підприємств щодо ESG-принципів, обмежений доступ до фінансових ресурсів для реалізації сталих проєктів, відсутність чітких національних стандартів нефінансової звітності та слабка інституційна підтримка [1; 4]. Значним стримуючим фактором також є вплив воєнних дій, які ускладнюють інвестиційні процеси та підвищують рівень ризиків у фінансовій діяльності аграрних підприємств.

Важливим аспектом є інтеграція ESG-факторів у систему фінансового менеджменту підприємств. Це передбачає врахування ESG-ризиків при оцінці інвестиційних проєктів, формування ESG-орієнтованої стратегії розвитку та використання інноваційних фінансових інструментів, таких як «зелені» облігації, сталі кредитування та ESG-фонди [2].

Перспективи розвитку ESG-факторів у фінансовій діяльності аграрних підприємств пов'язані з гармонізацією національного законодавства з європейськими стандартами, розвитком ринку сталого фінансування, впровадженням цифрових технологій та підвищенням рівня фінансової та екологічної грамотності суб'єктів господарювання [2; 6].

Отже, ESG-фактори стають важливим інструментом підвищення ефективності фінансової діяльності аграрних підприємств, забезпечення їх стійкого розвитку та інтеграції у міжнародний економічний простір. Їх впровадження сприяє не лише покращенню фінансових показників, але й формуванню відповідального та конкурентоспроможного аграрного бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Вовк В. Впровадження ESG-концепцій: стратегічний імператив для сталого зростання аграрних підприємств. Економіка та суспільство. №81. 2025. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-117>.

2. Овчарик С., Пахота Н. ESG-орієнтоване управління аграрними підприємствами. Сталий розвиток економіки, №5 (56), 2025. С. 495-502. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-68>.
3. Копа С. Фінансові інструменти сталого розвитку аграрних підприємств // Економіка та суспільство. Економіка та суспільство, №80. 2025. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-175>.
4. Гончаренко О., Родіна О., Орлова С. Інтеграція ESG-критеріїв у систему управління агробізнесу // Економіка і регіон. 2025. URL: [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3\(98\).3910](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3(98).3910).
5. Седов В. Соціальна відповідальність аграрних підприємств. Трансформаційна економіка (3 (12), 2025. С. 95-98. URL: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2025-12-15>.
6. Metelytsia V. Gagalyuk T., Krayevskyy V. "ESG reporting in Ukraine's agricultural sector: Empirical insights and pathways to integration with the FSDN 2025. EconStor Open Access Articles and Book Chapters, ZBW - Leibniz Information Centre for Economics. issue 10, 2025. P. 54-65. URL: <https://ideas.repec.org/a/zbw/espost/336646.html#:~:text=DOI%3A%2010.32782/2786%2D8273/2025%2D10%2D9>.
7. Чернобай Л., Пасінович І. ESG-метрики в системі оцінювання діяльності підприємств. ESG-метрики як інструмент вимірювання корпоративної соціальної відповідальності (на прикладі агрокомпаній). Bulletin of Sumy National Agrarian University, (4 (104) С. 80-88. URL: <https://doi.org/10.32782/bsnau.2025.4.12>.
8. Яворська Т. І., Петруха Н. М., Яворський В. В. Сталий розвиток та економічна ефективність підприємств у контексті зеленої трансформації. Здобутки економіки: перспективи та інновації, №24. 2025. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1771343>.
9. Тен С. О. ESG-активність агробізнесу: стратегічне управління та інвестиційні перспективи. АГРОСВІТ № 8, 2025. С. 188-193. DOI: 10.32702/2306-6792.2025.8.187.
10. Nechyporenko O., Bodnar O., Ihnatenko V. Chesakova M. Problems and Prospects of the Development of the Agrarian Sphere in the Conditions of the Russian-Ukrainian War and the Post-War Economic Recovery. Econ. Aff., 67(05). 2022. P. 933-941. DOI: 10.46852/0424-2513.5.2022.29. URL: <https://www.scopus.com/pages/publications/85148058790?origin=resultslist>.

Abstract: *The theses examine the role of ESG factors (Environmental, Social, Governance) in the financial activities of agricultural enterprises in Ukraine under conditions of economic transformation and European integration. The influence of environmental, social and governance components on access to financial resources, investment attractiveness and financial stability of agribusiness is determined. The key challenges of ESG implementation are identified, including limited financial resources, insufficient institutional support and the impact of war-related risks. The study outlines перспективні directions for the development of ESG-oriented financing, such as the expansion of green financial instruments, implementation of non-financial reporting and alignment with European sustainability standards.*

Keywords: *ESG factors, agricultural enterprises, financial activity, sustainable development, green finance, investment.*